

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 128-1913)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Gadebelysning

Uddrag fra byrådsmødet den 22. maj 1913 - side 15

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 128-1913)

Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om at overdrage Pudsningen af de med Automature forsynede Lygter, Vedligeholdelsen af disse med Glas og Glødenet samt Optnækningen af Urene til Entreprenør H. E. Petersen for en Pris af 5 Kr. 35 Øre aarlig pr. Lygte.

Møller meddelte, at H. E. Petersen havde indgivet Tilbud om at overtage Pudsningen af Automatlygterne, disses Forsyning med Glas og Net og Urenes Oprækning for 5 Kr. 35 Øre aarlig pr. Stk. Den samlede Udgift i Henhold til dette Tilbud vilde blive 2782 Kr., medens Automatlygternes Pasning nu efter Ledelsens Beregning kostede 4742 Kr., nemlig til en Mand til Oprækningen 1750 Kr., til Net og Glas 1040 Kr., til Arbejds løn ved Nettenes Paasætning 600 Kr. og til Pudsningen 1352 Kr. Desuden skulde Entreprenøren nøren pudse Lygterne hver Uge, medens de nu kun blev pudset hver 14. Dag. Betalingen skulde ske bag ud, hvorved man havde Garanti for, at Arbejdet blev ordentlig udført, idet der ingen Betaling skulde erlægges for den Maaned, hvori man var utilfreds. Desuden kunde Kontrakten opsiges med 3 Maaneders Varsel. Da der kunde spares 1960 Kr. aarlig ved Ordningen, kunde Udvalgets Flertal indstille, at Petersens Tilbud blev modtaget. Udvalgets Mindretal, Hr. Christensen, havde ikke kunnet tiltræde Indstillingen, fordi Hr. Christensen mente, at Ordningen vilde medføre, at en Del Lygtetændere maatte afskediges.

•Christensen bemærkede, at skulde man til at licitere det Arbejde bort, som Kommunen nu selv udførte, vilde Sagen faa et ret betydeligt Omfang. Det syntes imidlertid, at Tendensen hos Belysningsvæsenets Ledelse gik i Retning af at faa saa meget liciteret bort som muligt for selv at have det saa bekvemt som muligt. Forholdet var, at der i Direktørens Beregning over Udgiften var regnet med meget store Tal. Der var saaledes opført 1750 Kr. til en Mand til at optrække Urene, uagtet det dermed forbundne Arbejde vilde kunne udføres i 2 Dage om Ugen, altsaa for 8 Kr. pr. Uge eller 416 Kr. om Aaret. Endvidere vilde Pudsningen kunne blive billigere, hvis den blev foretaget samtidig med Optrækningen, hvilket Direktøren dog ikke vilde høre Tale om, fordi der til Pudsningen blev anvendt ældre Folk, der efter hans Mening ikke kunde bruges til andet. Taleren kunde imidlertid ikke se, hvorfor Pudsning og Optrækning ikke kunde gøres samtidig. Den opførte Udgift til Net og Glas, 1040 Kr., var vist rigtig nok, men naar der saa blev beregnet en særlig Mand til at paasætte Nettet, var man igen lidt vel langt ude.

Efter Direktørens Mening skulde der altsaa sendes 3 Mand ud efter hverandre for at trække Urene op, sætte Net og Glas paa og for at pudse Lygterne. Denne Ordning var ganske urimelig, idet det vilde blive langt billigere, naar en Mand baade optrak Urene og pudsede Lygterne. Uden Tvivl vilde Entreprenøren nok kunne staa sig ved Ordningen om Sommeren, men han kunde næppe altid opfylde sine Forpligtelser om Vinteren, naar Lygterne var frosset, saa der under Tiden maaatte sendes 5 - 6 Mand ud for at optø dem. Følgen vilde da blive, at Lygterne i Byens Udkanter, hvor Automattænding navnlig blev anvendt, vilde være i Uorden. Taleren kunde derfor ikke anbefale, at det paagældende Arbejde blev liciteret bort, men vilde derimod tilraade Byraadet at paalægge Udvalget at betyde Ledelsen at ordne det med Automatlygterne forbundne Arbejde saaledes, at Udgiften kom længere ned. Taleren havde i Udvalget indrømmet, at der intet var i Vejen for at afskedige Lygtetændere, som var saa gamle og affældige, at de ikke kunde udføre deres Arbejde, men han var en bestemt Modstander af at bortlicitere Kommunens Arbejde, naar man kom til at betale mere end nu og endda ikke fik Lygterne passet ordentligt.

Møller mente, at det var Hr. Christensens og ikke Direktørens og Kontorchefens Opgørelse, der ikke var ganske nøgtern. Taleren indsaa i hvert Fald ikke, hvorledes man skulde faa Arbejdet billigere udført end nu, hvis man ikke bortliciterede det. Taleren anbefalede atter Indstillingen.

Simonsen fandt, at man i dette Spørgsmaal var inde paa et Omraade, hvor Akkordarbejde

havde visse Ulemper, idet det dog gjaldt om, at Gader og Veje var godt oplyste. Paa et saadant Omraade skulde man være forsigtig med Akkord, men have Folk, der ikke af Hensyn til Pengene behøvede at jasse med Arbejdet. Dersom man modtog det nu foreliggende Tilbud, kom der vel en anden Entreprenør, som vilde paatage sig at holde de elektriske Lamper i Orden. Desuden havde man ofte set Folk indgive latterlig lave Tilbud for saa senere at kunne forhøje Prisen ganske antagelig. Spørgsmaalet var derfor, om man, hvis man nu modtog Tilbudet, vilde forpligte sig til senere at gaa med til en Forhøjelse. Endelig maatte der etableres en effektiv Kontrol med, at Lygterne virkelig blev holdt i Orden, og Udgiften dertil maatte naturligvis tillægges Petersens Tilbud eller fradrages i de 1900 Kr., man mente at kunne spare.

Samuelson skulde indrømme, at det saa noget bestikkende ud, naar der efter Beregningen skulde kunne spares 1960 Kr. Taleren var imidlertid ikke sikker paa, at Arbejdet vilde blive ordentligt udført, og han vilde derfor henstille, at Udvalget indledede Forhandling med Lygtetænderne om at overtage Arbejdet efter Akkord, saaledes at de for en vis Sum skulde holde Lygterne i Orden.

Jakob Jensen antog, at Udgiften til Kontrol var glemt i Direktørens Beregning over Besparelsen ved at modtage Tilbudet. Det var et helt nyt Princip, man nu vilde ind paa, og det var ret morsomt at se, at man vilde give Arbejdet til en Entreprenør, der selv tilbød sig, uden at man vidste noget om, hvorvidt det var det billigste Tilbud, der kunde komme til at foreligge. Skulde Arbejdet gives til private, maatte det selvfølgelig være ved offentlig Licitation. Hr. P. Petersen tersen havde vist glemt sig selv i denne Sag, for Hr. P. Petersen havde jo for nylig i et Dagblad bebrejdet en Embedsmand under Kommunen, at han søgte at faa Kommunens Arbejde udført til den billigst mulige Pris. Nu indtog Hr. P. Petersen en ganske anden Stilling, saa Taleren vilde tilraade Hr. P. Petersen at være noget mere konsekvent. Vilde Udvalget bort fra den nuværende Ordning, maatte det give de forskellige Entreprenører Anledning til at indgive Tilbud, saaledes at alle blev stillet ens. Langt smukkere vilde det dog være at forhandle med de Folk, der allerede havde Arbejdet I hvert Fald var det ret haanligt overfor dem, der udførte Arbejdet, at forbigaa dem ved Opgørelsen over, hvad Udgiften var. Saadan uden videre at sige disse Folk Farvel og Tak, var ikke meget human.

P. Petersen var gaaet med til Indstillingen, fordi han mente, at Kommunen kunde tjene noget ved den foreslaaede Ordning, men skulde indrømme, at han ikke havde tænkt paa at

udbyde Arbejdet ved Konkurrence. Kunde der spares noget derved, skulde han intet have imod at udbyde Arbejdet. Der var intet ulogisk i Talerens Stilling nu og ved den af Hr. Jakob Jensen omtalte Lejlighed, ved hvilken Taleren ikke var optraadt af Hensyn til egen Fordel. De Leveringer, Hr. Jakob Jensen sigtede til, laa iøvrigt forud for Talerens Indtræden i Byraadet, og Taleren havde kun udtalt sig som sket, fordi han mente, at vedkommende Embedsmand blev Kommunen for dyr, idet han drev Leverandørerne bort.

Jakob Jensen hævdede, at den omtalte Licitation havde fundet Sted, efter at Hr. P. Petersen havde faaet Sæde i Byraadet.

Møller fremhævede, at Automatlygterne næppe krævede saa meget Tilsyn som de almindelige Lygter, og at man ved den foreslaaede Ordning i hvert Fald vilde faa en lige saa god Kontrol, som hvis Lygtetænderne vedblivende skulde udføre Arbejdet. Desuden var Kontrakten affattet saaledes, at Entreprenøren ikke kunde komme uden om. Taleren troede ikke meget paa, at man vilde faa meget ud af at forhandle videre med Lygtetænderne. Fejlen var, at man havde hævet dissers Løn med 100) %. Naar Hr. Christensen vilde være med til at afskedige de gamle og svagelige Folk, maatte han vide, at det drejede sig om 2-3 Mand.

Samuelson vilde i Anledning af Hr. Møllers Udtalelse om, at han ikke troede paa Nyten af at forhandle videre med Lygtetænderne, gerne spørge, om Udvalget i det hele taget havde forhandlet med Lygtetænderne. Man vilde komme til ganske utrygge Forhold, hvis enten Embedsmændene eller Arbejderne skulde gaa i Frygt for at blive afskediget efter hvert Byraadvalg. Det foreliggende Forslag var imidlertid Begyndelsen dertil.

Christensen bemærkede, at naar der efter Hr. Møllers Mening ikke kunde spares noget ved den nuværende Ordning, var det dermed givet, at Entreprenøren ikke kunde give sine Arbejdere en ordentlig Løn for den Sum, han havde tilbudt at gøre Arbejdet for. Følgen vilde altsaa blive, at Arbejdet ikke kunde blive ordentligt udført. Taleren havde meget rigtigt sagt, at han vilde være med til at afskedige de ældre og svagelige Folk, som ikke kunde udføre deres Arbejde, men saa længe de kunde dette, var der ingen Anledning dertil. Taleren anbefalede at forkaste Forslaget og henvise Sagen til ny Overvejelse i Udvalget eventuelt til Forhandling med Lygtetænderne. Foreløbig kunde man nok indskrænke sig til, at Udvalget tog Sagen tilbage og søgte at finde en tilfredsstillende Ordning.

Jakob Jensen mindede om, at man havde en Overenskomst med Arbejderne, hvorefter disse var pensionsberettigede, naar de havde tjent et vist Antal Aar. Maaske vilde man nu

begynde at sige, at Belysningsvæsenets Arbejdere var for gamle, naar de var nogle og fyrretyve Aar. Dette var ganske vist en snild Maade at slippe for Pensioneringen, men den var fuldkommen hensynsløs. Det foreliggende Forslag var en Begyndelse til at give Arbejdet bort til private, som kunde lade det udføre ved mindreaarig Arbejdskraft, medens de gamle veltjente Arbejdere blev afskedigede.

Marthin Hansen fandt Sagen meget uklar og vilde derfor stille Forslag om, at den gik tilbage til Udvalget til ny Undersøgelse.

Møller vidste ikke, om Hr. Jakob Jensen mente, at Kommunen havde nogen Forpligtelse overfor Folk, der var over et halvt Hundrede Aar, og som kun havde været i Kommunens Tjeneste en 3-4 Aar. Maaske skulde man vente med at gennemføre Reformer, til disse Folk var blevet pensionsberettigede. Taleren kunde ikke se, at Sagen var uklar, tværtimod. Arbejdet kostede nu 4742 Kr. aarlig, men kunde blive udført for 2782 Kr. Det var da klart nok. Forøvrigt havde Taleren ikke noget imod at tage Sagen tilbage, men han troede ikke, man vandt noget derved.

Samuelson henlede Opmærksomheden paa Lønoverenskomstens § 14, hvorefter Lygtetænderne, hvis man gik over til Automattænding, skulde beskæftiges med andet Arbejde. Man kunde altsaa ikke saadan uden videre blive af med Lygtetænderne. Taleren anbefalede atter at forhandle med Lygtetænderne.

Jakob Jensen var ganske klar over, at Tendensen gik i den Retning, han før havde antydnet. Den Mand, der var ivrigst i den Retning, var iøvrigt kommet i Kommunens Tjeneste, da han ikke kunde klare sig i den offentlige Konkurrence.

Christensen var overbevist om, at man ved Forhandling med Lygtetænderne vilde komme til et andet Resultat. I saa Fald vilde der ingen Anledning være til atter at komme til Byraadet med Sagen.

Det vedtoges at udsætte Sagen.

